

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ
ЦЕНТАР ЗА АНАЛИЗУ, ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈУ
ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ
ЦЕНТАР ЗА ИНФОРМАТИКУ И БИОСТАТИСТИКУ
У ЗДРАВСТВУ

**ИЗВЕШТАЈ О ЗАДОВОЉСТВУ ЗАПОСЛЕНИХ У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА ЈУЖНОБАЧКОГ
ОКРУГА У 2021. ГОДИНИ**

Истраживање задовољства запослених спроведено је током децембра 2021. године у 24 здравствене установе на територији Јужнобачког округа (све здравствене установе осим апотека, Завода за здравствену заштиту радника и Војне болнице Нови Сад).

У време анкетирања на послу је било 6245 запослених, а истраживањем је обухваћено њих 4584, односно 73,4%. Претходне године, због епидемиолошке ситуације и прилагођавања организације рада, у време анкетирања на послу је било само 4778 запослених од којих је 3344 попунило анкету (69,9%).

Задовољство поједним аспектима у вези са условима и организацијом рада, као и укупно задовољство послом, анкетирани су оцењивали оценама од 1 до 5 (оцена 1- веома лоше, оцена 5 - одлично), а у анализи су коришћене просечне оцене.

Како резултати показују (табела 1) у 2021. години запослени су били најзадовољнији непосредном сарадњом са колегама (4,1), односом пацијената (4,0) и расположивим временом за обављање послова (3,9). Најнижа просечна оцена, као и свих претходних година, добијена је за финансијску накнаду за рад (3,0).

Табела 1. Задовољство запослених - просечне оцене за посматране аспекте задовољства у 2021. години

Аспекти задовољства	Просечна оцена (на скали од 1 до 5)
Адекватност опреме за рад	3,6 ± 1,1
Адекватност простора за рад	3,6 ± 1,2
Расположиво време за обављање посла	3,9 ± 1,1
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,6 ± 1,2
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,6 ± 1,3
Непосредна сарадња са колегама	4,1 ± 1,0
Однос пацијената према вама	4,0 ± 1,1
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,5 ± 1,3
Финансијска надокнада за рад	3,0 ± 1,3
Руковођење и организација рада у установи	3,6 ± 1,2
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,7 ± 1,2
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,8 ± 1,2

Задовољство запослених у различитим врстама здравствених установа је доста уједначено за већину анализираних аспеката, али се уочава да су запослени у установама које обављају делатност на сва три нивоа здравствене заштите (остале установе) задовољнији опремом за рад, расположивим временом за обављање посла, могућностима за професионални развој и финансијском надокнадом за рад у односу на колеле запослене у установама примарне и болничке здравствене заштите (табела 2).

Табела 2. Просечне оцене задовољства посматраним аспектима - разлике између запослених у различитим врстама здравствених установа у 2021. години

Аспекти задовољства	Установе ПЗЗ	Болничке здрав. установе	Остале здрав. установе	Укупно
Адекватност опреме за рад	3,5	3,6	3,9	3,6
Адекватност простора за рад	3,8	3,5	3,7	3,6
Расположиво време за обављање посла	3,9	3,8	4,2	3,9
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,7	3,6	3,6	3,6
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,7	3,6	3,6	3,6
Непосредна сарадња са колегама	4,2	4,1	4,0	4,1
Однос пацијената према вама	3,9	4,0	4,2	4,0
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,4	3,5	3,7	3,5
Финансијска надокнада за рад	3,0	2,9	3,6	3,0
Руковођење и организација рада у установи	3,5	3,6	3,6	3,6
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,6	3,7	3,8	3,7
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,7	3,9	4,0	3,8
Укупно задовољство	3,6	3,5	3,7	3,5

Поређењем одговора здравствених и нездравствених радника, уочава се да су нездравствени радници лошије оценили све анализиране аспекте, као и укупно задовољство послом (табела 3).

Табела 3. Просечне оцене задовољства посматраним аспектима-разлике између здравствених и нездравствених радника у 2021. години

Аспекти задовољства	Здравствени радници	Нездравствени радници
Адекватност опреме за рад	3,6	3,3
Адекватност простора за рад	3,7	3,4
Расположиво време за обављање посла	3,9	3,8
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,7	3,4
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,7	3,5
Непосредна сарадња са колегама	4,2	4,0
Однос пацијената према вама	4,0	3,7
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,6	3,1
Финансијска надокнада за рад	3,1	2,8
Руковођење и организација рада у установи	3,6	3,4
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,7	3,5
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,8	3,7
Укупно задовољство	3,6	3,4

Поређењем задовољства запослених анализираним аспектима у 2020. и 2021. години запажа се да су просечне оцене за све посматране аспекте ниже у 2021. години (табела 4).

Табела 4. Просечне оцене задовољства посматраним аспектима у 2020. и 2021. години

Аспекти задовољства	Просечна оцена (2020.год.)	Просечна оцена (2021.год.)
Адекватност опреме за рад	3,8	3,6
Адекватност простора за рад	3,8	3,6
Расположиво време за обављање посла	4,0	3,9
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,8	3,6
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,8	3,6
Непосредна сарадња са колегама	4,3	4,1
Однос пацијената према вама	4,1	4,0
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,7	3,5
Финансијска надокнада за рад	3,2	3,0
Руковођење и организација рада у установи	3,7	3,6
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,9	3,7
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,9	3,8

Што се тиче изложености стресу приликом обављања посла, уочава се да је у условима пандемије изложеност стресу знатно већа, односно знатно више запослених је изјавило да на послу има веома много стреса (23,1%), што је условило мањи проценат оних који су умерено изложени стресним ситуацијама (33,3%), док је проценат оних који имају мало (11,4%), нимало (7,2%) или много стреса (24,8%) сличан као и у редовним условима. Како резултати показују, напетост и стрес су присутнији код запослених у установама ПЗЗ и БЗЗ у односу на остале здравствене установе, што је и разумљиво, с обзиром на природу посла (табела 5). У односу на претходну годину, проценат оних који су у великој мери изложени стресу у установама БЗЗ и осталим установама је повећан, док је у установама ПЗЗ смањен.

Табела 5. Присуство напетости, стреса или притиска код запослених у различитим врстама здравствених установа у 2021. години

Присуство напетости, стреса или притиска-у редовним условима	Установе ПЗЗ (%)	Болничке здрав. установе (%)	Остале здрав. установе (%)	Укупно (%)
Нимало	7,0	6,5	10,1	6,8
Мало	11,4	11,0	12,2	11,2
Умерено	39,5	37,9	45,0	38,7
Много	23,3	26,3	18,5	24,9
Веома много	18,8	18,3	14,3	18,3
Присуство напетости, стреса или притиска –у условима епидемије COVID-19				
Нимало	7,0	7,2	11,6	7,3
Мало	12,2	10,9	14,8	11,5
Умерено	23,3	33,4	32,8	33,3
Много	23,3	25,6	24,9	24,8
Веома много	24,2	23,0	15,9	23,1

Као и у редовним условима, и у условима епидемије COVID-19 стрес је присутнији код здравствених радника (48,4%), али га у великој мери доживљавају и нездравствени радници (44,8%).

Од укупног броја анкетираних, у COVID-зони ради или је радило 44,4%. Када су у питању изазови рада у условима епидемије COVID-19, највећи број испитаника се определио за „ исцрпљеност због обима посла “, „рад у потпуно новим условима“ и „ исцрпљеност због рада под заштитном опремом“ (табела 6).

Табела 6. Највећи изазови рада у условима епидемије COVID-19 у 2021. години

Изазови	%
Рад у потпуно новим условима	40,7
Исцрпљеност због обима посла	42,0
Исцрпљеност због рада под заштитном опремом	33,6
Расположивост заштитне опреме	13,4
Доступност информација	14,6
Неизвесност и страх од заразе	26,6
Суочавање са искуствима пацијената	18,5

Што се тиче **размишљања о послу у наредних пет година**, највећи проценат не размишља о промени посла (67,4%), 11,5% запослених размишља да оде у иностранство, 12,7% запослених жели да ради послове ван здравствене заштите, а 8,4% размишља да оде у приватни сектор здравства. У 2021. години је нешто мањи проценат оних који не размишљају о промени посла (прошле године 69,3%), за 0,8% је смањен проценат оних који размишљају о одласку у иностранство, док је проценат оних који размишљају да пређу у приватни сектор здравства повећан за 1,2%. Смањење процента оних који размишљају о одласку у иностранство и повећање процента оних који би прешли у приватан сектор је запажено и претходне године, па се може констатовати да се тренд наставио.

Када се анализирају одговори запослених у различитим здравственим установама, уочава се да о промени посла у највећој мери размишљају запослени у болничким здравственим установама, а у најмањој мери запослени у установама ПЗЗ (табела 7). У односу на претходну годину проценат оних који размишљају о промени посла је порастао у осталим установама, благо је смањен у установама БЗЗ, док је у установама ПЗЗ остао готово исти.

Табела 7. Планови о промени посла у наредних 5 година запослених у различитим врстама здравствених установа у 2021. години

Размишљања о промени посла	Установе ПЗЗ (%)	Болничке здрав. установе (%)	Остале здрав. установе (%)	Укупно (%)
Прелазак у приватни сектор	7,5	9,1	5,1	8,4
Рад ван здравствене заштите	10,5	14,0	13,0	12,7
Одлазак у иностранство	8,3	13,2	9,0	11,5
Не размишља о промени посла	73,3	63,8	72,9	67,4

Просечна оцена укупног задовољства послом у 2021. години износила је 3,5 (претходне године била је 3,7), а у зависности од врсте здравствених установа, кретала се у распону до 3,5 до 3,7 (табела 8).

Табела 8. Просечне оцене укупног задовољства у 2020. и 2021. години - разлике између Запослених у различитим врстама здравствених установа

Врста здравствене установе	Просечна оцена (2020.год.)	Просечна оцена (2021.год.)
Здравствене установе ПЗЗ	3,6	3,6
Болничке здравствене установе	3,7	3,5
Остале здравствене установе	3,9	3,7
Укупно	3,7	3,5

На основу добијених резултата може се констатовати да су 2021. године, сви посматрани аспекти задовољства послом, као и укупно задовољство, лошије оцењени него 2020. године, али се мора имати у виду да је 2020. године анкетирано знатно мање запослених.

Посматрано у односу на место запослења, укупно задовољство послом су најлошије оценили запослени у ПЗЗ, а најбоље запослени у установама које обављају делатност на сва три нивоа здравствене заштите (остале здравствене установе), при чему је у односу на претходну годину, просечна оцена укупног задовољства запослених у ПЗЗ остала иста, док је код запослених у БЗЗ и у осталим установама, оцена нижа.

Повезаност задовољства послом и присуства стреса је очигледа, тако да су најзадовољнији запослени у осталим здравственим установама који су у најмањој мери изложени стресним ситуацијама, али се запажа и да је пораст стреса код запослених у БЗЗ и осталим установама у односу на претходну годину, условио пад укупног задовољства послом.

Очекивано, ниво задовољства послом је повезан (у негативном смислу) и са размишљањем о промени посла, тако да су у 2021. години у најмањој мери о промени посла размишљали запослени у ПЗЗ (код којих је ниво задовољства остао исти као и претходне године), а у највећој мери запослени у БЗЗ који су најлошије оценили укупно задовољство. Како је код запослених у установама које обављају делатност на сва 3 нивоа у 2021. години повећан ниво напетости и стреса на послу, тако је опало укупно задовољство послом и повећао се проценат оних који размишљају о промени посла.

Када се анализирају жеље за променом уочава се да се у последње 2 године благо смањује проценат оних који би отишли у иностранство, а расте проценат оних који би прешли у приватан сектор.

Аналізу урадиле:

Доц. др Наташа Драгнић, дипл. мат.

Проф. др Светлана Квргић

Начелници центара:

Проф. др Весна Мијатовић Јовановић

Др сци. мед. Миодраг Арсић